

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 218

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, SEPTEMBER 18TH, 1933

LETO XXXV.—VOL. XXXV.

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameri- ških naselbinah

Iz Virginia, Minnesota, se poroča, da so bili tam obsojeni te dni trije mladeniči radi ropa. Vsi prihajajo iz Eveleth, Minn. Oropali so neko gostilno v Gilbert, Minn., dne 13. avgusta. Frank Filipovič, star 23 let, je dobil 8 let, njegov 21-letni brat Matt 5 let, in 26-letni John Skrinjar pa eno leto.

Za pljučnico je umrl v Pittsburghu, Kansas, rojak Frank Kozjak. Prehladil se je, ko je ležal napol oblečen v nekem jarku čez noč. Junija meseca je pustil družstvo, katerega član je bil 25 let.

V Nenaïmo, British Columbia, Kanada, je preminul mlad rojak Matija Grill. Umrl je za jetiko. Zapusča ženo in otroka.

V Ironwood, Michigan, je umrl rojak Ferdinand Benič, star 38 let, rojen v Brinju, Jugoslaviji. V Ameriki je bival na 20 let. Zapusča ženo in dva nedoročena otroka ter brata v Californiji. Ranjki je umrl za jetiko.

Slovenska Narodna Podporna Jednota je razpisala za meseca oktober in november 50c izrednega asessmenta za one člane, ki so zavarovani za \$2.00 dnevne bolniške podpore, za one člane pa, ki so zavarovani za \$3.00 dnevne podpore, pa se razpisuje izredni asessment \$1.50 na mesec. Oni člani pa, ki bivajo v Kanadi in so zavarovani za en dolar dnevne bolniške podpore, morajo plačati \$1.00 izrednega asessmenta na mesec.

Iz stare domovine se poroča, da je v Slovenski Bistrici umrl Rajko Fajgelj, star 61 let. Mnogi Clevelandčani ga bodo poznali, kajti bil je v letih 1906 in 1907 urednik tedanje "Nove Domovine." Naj mu bo ohranjen lep spomin!

Volstead imenovan v li- kerno komisijo

St. Paul, Minn., 16. septembra. Andrew Volstead, ki je naredil prohibicijsko postavbo na kongresu, je bil danes imenovan od governorja države Minnesota kot član likerske komisije, ki naj izdela načrt, glasom katerega se bo prodajala opojna pijača v Minnesoti.

Novi predsednik

Pretekli teden je bil imenovan novim predsednikom The Cleveland Electric Illuminating Co. Eben G. Crawford, ki je bil prej član eksekutivnega odbora družbe, ki zaklada večino Clevelanda z elektriko. Svoje dni je bil Mr. Crawford pripravljen bančni uradnik v Franklin, Pa., pa se je s svojim talentom in pridnostjo dvignil do tako odgovornega mesta. Družba ima nad 6,000 delničarjev v Clevelandu in je znana po svojih dobrih odnosih z unijskimi delavci.

Dobil nagrado

Tekom kampanje, ki jo je vodil časopis "Journal in Observer," v angleščini pisan časopis za ameriške Slovence, je dobil prvo nagrado Joe Kostanjšek, 1245 Norwood Road. Dobil je v kampanji 52 novih naročnikov. Drugo nagrado dobi Frank Skoda, 1197 E. 61st St., in tretjo Josephine Legat.

Zopet doma

Frank Grebenc, 1117 E. 61st St. se je vrnil iz San Francisco, Cal.

Ameriška vlada v novem prizadevanju, da odpro vse banke do 1. jan.

Washington, 16. septembra. Predsednik Roosevelt je odredil danes, da mora vlada gledati, da se s 1. januarjem, 1934, sleherni banka v Zedinjenih državah odpre, razven nekaterih maloštevilnih, kjer nobenega upanja ni za zopetno poslovanje. Raditega je otvoril štiri urade, katerih dolžnost bo paziti, da se bančno premoženje čimprej spravi v pravi tir in pridejo ljudje do denarja, katerega potrebujejo. Roosevelt je odredil, da tozadevno pomagajo sledeči vladni uradi: R. F. C., zvezna korporacija za garancijo bančnih vlog, korporacija za posojila malim posestnikom in vladna farmarska korporacija. Vsaka izmed teh korporacij je dobila polnomoč, da izda za \$2,000,000,000 bondov, katerih obresti garantira vlada, toda ne bonde. Obenem je zvezna vlada dala odredbo, da banke lahko držijo bonde, izdane na prve vknjižbe malih posestnikov, kot del svojega premoženja, kar je precejšnje važnosti in bo pomagalo pri saniranju bank.

Naši novi državljani

Zadnji petek se je vršilo zaslišanje na zvezni sodnji v Clevelandu za ameriško državljanstvo. Sledeči naši ljudje so postali ameriški državljani: John Mihelich, Charles Martin, Nick Martin, Alois Mihelich, Chas. Puškarič, Ivan Kovačič, Stephen Predavec, Frank Trdan in J. Babinec, skupaj 9 novih ameriških državljanov. Zadnji izkaz jih prinaša 94, danes 9, skupaj 103 novih državljanov v letošnjem letu. Vsem novim državljanom iskrene čestitke!

Vest iz domovine

Bratje Slabe v Clevelandu so dobili žalostno vest iz domovine, da jim je preminul 24. avgusta ljubljeni oče Matevž Slabe, v visoki in častitljivi starosti 85 let. Doma je bil iz Ivanjega Sela pri Rakeku. V starem kraju zapušča soprogo Ivano in tri sinove, v Ameriki pa šest sinov in dve hčeri, mnogo vnukov in pravnukov. Bodi vrlému možu mirna domača zemljica!

Stari dolgovi

Mestni direktor financ je izjavil, da je mesto Cleveland plačalo na stare dolgove, odkar se nahaja župan Miller na vladi \$9,422,554. Župan Miller, sam ni naredil nobenega dolga, pač pa izvira ves dolg še od prejšnjih administracij, in mora te dolgove sedajna vlada plačevati.

Policijska pokojnina

V odbor za policijsko pokojnino sta bila izvoljena policijska inspektorja Veasey in Hagan, potem ko ju je priporočil za te urade dr. Joel J. Župnik, poznani zobozdravnik v naši naselbini, in ki je obenem načelnik pokojninskega fonda za policiste in ognjegasce.

Skupna seja

Jutri, 19. septembra, se vrši skupna seja kampanjskega odbora Slovenskega demokratskega kluba 32. varde, in sicer v Turkovi dvorani na Waterloo Road.

30-letnica

Te dni sta praznovala Mr. in Mrs. Thomas Tekavec, 386 E. 165th St. 30. obletnico svoje poroke. Da bi bila čila in zdrava še naprej!

BOMBE ZA 'AMERIŠKO DOMOVINO'

Samo za las je manjkalo, pa bi danes "Ameriška Domovina" ne izšla in mogoče še prihodnjih par dni ne, kajti za las je manjkalo, da ni bil urednik Louis J. Pirc zjutraj ubit.

Kot navadno ob pondeljkih je prišel naš urednik tudi danes zjutraj nekaj minut pred pol šestu uro v urad. Naš oskrbnik Jože Turk je bil že v uradu in je čistil. Urednik je slekel suknjo, jo obesil v oblačilni prostor, nakar je potegnil iz žepa 5 centov in rekel Jožetu: "Joe, pojdite Plain Dealer" iskat. Joe je takoj odšel, dočim je urednik stopil v oblačilni prostor, kjer pravzaprav ni imel nobenega opravka.

V istem trenutku je zaropotalo, velika in težka šipa na pročelju je bila razbita, in uredniške prostore je priletela amonijakova bomba. Bomba je razbila šipe na pulu in največ stekla je priletelo naravnost v smeri, kjer se sicer urednik nahaja pri pisalnem stroju.

Uredniški stroje pisal je bil pokrit s steklom, kot tudi pisalna miza. Da se je urednik tedaj nahajal pri pisalni mizi bi bil gotovo zadet od ostrih čepin naravnost v glavo, kar bi bilo usodno. Tako pa je bilo rešeno življenje prav po naključju, ker je urednik stopil v oblačilno sobo.

Nekaj trenutkov urednik ni vedel, kaj pravzaprav vse to pomeni, obstal je nepremično na mestu. Slišal pa je v istem tren-

utku korake v stoji med našo in sosednjo hišo, kmalu potem je zaropotalo tudi na vratih tiskarne. Dve bombi sta bili zagnani v tiskarno, ki pa nista dosegli svojega namena, tekla se je adu-tu skoro gotovo razlila in moranekeje smrdeči.

Uredniški prostori so se takoj na to napolnili s sardljivim duhom in seveda jo je urednik odkuril takoj na prosto. Toda zunaj je skoro enako močno "dišalo" kot znotraj. Na bloke daleč je bilo čuti zoperan duh.

Seveda prva pol je bila telefonirati na policijo. V petih minutah je bil na mestu policijski križar št. 4, ki je prišel do naše hiše iz Charity bolnice, kamor je dobil radio sporočilo glede zločina. Dospel je poročnik Mr. Kekić s tremi drugimi policisti. Takoj za njimi je kospel en avto poln detektivov. Policija si je vse zapisala in pregledala prostore in dala nasvete, kako je treba narediti to in ono. Jože Turk je hitel odpirati okna. Prav nič se ni ustrašil plinov. Bi bil dober za npronto, kjer pokajo plinske bombe.

Eno uro po zločinu se je že lahko delalo v prostorih, in gmrad je skoraj popolnoma zginil. Pozneje pride zdravstveni oddelek, bi bo vse prostore temeljito očistili.

Očistilo je bilo vse, kar je bilo v prostorih, in gmrad je skoraj popolnoma zginil. Pozneje pride zdravstveni oddelek, bi bo vse prostore temeljito očistili.

noči, toda kdorkoli je to povzročil, je čakal urednika samega, kajti bomba je bila zagnana pet minut pozneje, ko je urednik prišel v prostore.

Takoj ko je urednik stopil na cesto je prišel neki Hrvat, ki je povedal, da je stal ob času zločina pred lekarno na 61. cesti in St. Clair Ave. Videl je nekega moškega, ki je nekaj zagnal proti oknu, nakar je zavil po alley. Preiskali smo tla na prazen lotu tik naše tiskarne, in sveži odtisi zločinca so se dobro poznali v blatu. Policija je vzela te odtise.

Nam se precej dozdeva, iz katerih krogov je prišel ta ostudni napad. Zločinec ni daleč okoli. Naši tisočeri naročniki so prosi, da sami prevzamejo vlogo detektivov in poizvedujejo okoli. Ta ali oni se bodo izdal, če se že ni.

Urednik se ima zahvaliti dejstvu, da je stopil v oblačilni prostor, da ni bil zadet, Jože Turk pa dejstvu, da je šel po Plain Dealer, sicer bi bil naš Jože tudi blizu smrti danes. Ponovno aperlamo na naše ljudi, da poizvedujejo. Zločinec je v bližini tisoče ljudi lahko kaj dožene. Koga sumimo, smo povedali policiji in detektivom. "Ameriška Domovina" izplača lepo nagrado onem, ki povzroči, da pride do zločina, in ga najprej nam v roke, da dobi, kar mu gre, potem pa še sodnijsko plačilo.

Nenavadno zanimanje za primarne volitve

Kdorkoli je registriran za volitve ne bi smel v torek, 3. oktobra zamuditi primarnih volitev v Clevelandu. Brez ozira, kakšnega političnega prepričanja ste, republikanec, socialist ali demokrat ali morda komunist, izkoristite svojo državljansko pravico in pojdite na volišče.

Prvič v zgodovini Clevelanda bomo volili glasom odredb v novem čarterju, katerega so državljani sprejeli novembra meseca, 1931. Čarter določa, da lahko kandidira sleherni državljani za župana ali za councilmana, brez ozira, če pripada h kateri politični stranki ali ne. Primarne volitve 3. oktobra so svobodne za vsakogar.

Ni čuda, da se je oglasilo kar sedem županskih kandidatov, poleg tega pa nekako 250 kandidatov za 33 councilmanov, ki bodo izvoljeni. Slovenci imamo letos kar 10 councilmanskih kandidatov, poleg dveh sodnijskih kandidatov, o katerih se pa ne bo volilo 3. oktobra, pač pa šele pri novembrskih volitvah.

Kot smo že povdarjali v našem dnevniku "Ameriška Domovina" ne more nikogar priporočiti za primarne volitve, kar se tiče councilmanskih kandidatov. Primarne volitve so svobodna borba za vse one, ki se čutijo poklicane, da so vodniki svojega naroda, in vsem se da naj enaka prilika, ne da bi pred primarnimi volitvami priporočali enega ali drugega. Mi smo pozvali vse slovenske kandidate, da se predstavijo javnosti v "Ameriški Domovini," tako da zve narod za njih mišljenje, načrte in program v slučaju izvolitve.

Večina naših slovenskih kandidatov se je odzvala, in volitve so imeli priliko študirati načrte

naših kandidatov. Sedaj je pa od naroda samega odvisno, da gre v torek 3. oktobra na volišče in izbere v vsakem okraju moža, ki je po mišljenju vsakega državljanja najbolj sposoben, da je izvoljen v councilmanski urad.

V II. vardi imamo kot kandidata George Travnikarja Jr., ki je v dotičnem okraju edini slovenski kandidat. Brez dvoma je, da priporočamo George Travnikarja v izvolitve pred vsemi drugimi, ker je ne samo Slovenec, pač pa zmožen in energičen mlad mož, zelo priljubljen v svojem okraju.

Ves drugačen pa je položaj v 23. vardi, kjer imamo vsega skupaj 8 kandidatov, in sicer 6 Slovencev in dva drugorodca, ki pa ne prideta v poštev dosti v 23. vardi. Prepričani smo, da bosta pri primarnih volitvah 3. oktobra izbrana dva slovenska kandidata. Dajte, da jih še enkrat predstavimo:

Frank Mervar, znani lastnik slovenske čistilnice, Louis Zorck, socialistični kandidat, Wm. B. Vidmar, poznani slovenski mladi odvetnik; John Novak, pomožni šerif; Wm. B. Kennick, aktivni slovenski odvetnik in Jos. A. Križman, slovenski odvetnik. Očividno je, da se bo šlo za Slovence, in ponovno povdarjamo in apeliramo na Slovence, da pridejo na dan 3. oktobra in volijo. Gotovo je, da ima sleherni prijatelj med kandidati in da bi vsakdo temu ali onemu pomagal do zmage. V torek, 3. oktobra, je prilika, da se izkaže za prijatelja in glasujete za svojega kandidata.

Omenjeni kandidati so vsi znani in zmožni ljudje, dobro poznani v naselbini. Izberite si svojega kandidata in volite zanj.

Ne dovolite, da bi imeli zastoj državljanski papir. Ako nečete voliti, raje zavrzite svojo državljansko pravico. Največji privilegij slehernega ameriškega državljanja je ta, da izvršuje volilno pravico.

Zanimiv je seveda položaj tudi v 32. vardi, kjer imamo tri slovenske kandidate. Ti so: An-ton Vehovec, znani delavski boric, J. Fabec od dobro poznane družine v Nottinghamu, in Frank Barbič, motorman cestne železnice, ki kandidira na socialistični listi. Mi smo prepričani, da bo eden izmed teh dobil nominacijo, in tako bomo imeli letos prvič priliko poslati dva Slovence v mestno postavodajalno zbornico.

Volitve so od jutri 14 dni, dne 3. oktobra. Ponovno apeliramo na ves slovenski narod v Clevelandu, da se 3. oktobra posluži svoje volilne pravice in glasuje za kandidata, o katerem je prepričan, da je najbolj sposoben in zmožen.

"Comrades"

Jutri priredijo prijeten zabavni večer člani društva "Comrades," ki je največje angleško poslušajoče društvo SNPJ v Clevelandu. Prireditev se vrši v spodnji dvorani SND. Tekom prireditve nastopita kot pevca Frank Plut in Jos. Birk ter priljubljeni Turkovič sestr. Anthony Korošec bo pokazal nekaj čarovniških točk, dočim bo Jackie Zorc nastopil pri plesnih točkah.

Prosvetni odbor

V pondeljek večer se vrši seja Prosvetnega odbora Slov. Doma na Holmes Ave. Ker bo ta seja važnega pomena za prihodnjo sezono, se prosi, da se vsi člani gotovo udeležijo.

Vlada Zedinjenih držav se pogaja z ruskim zastopni- kom za veliko posojilo

New York, 16. septembra. Ruska vlada bi rada kupila v Ameriki bombaž, baker, aluminij in enake predmete, toda v to svrhu potrebuje kredit v Zedinjenih državah. Jesse Jones, ravnatelj R. F. C. se že več dni posvetuje z zastopniki pol-uradne ruske trgovske komisije Amtorg Trading Corporation. Rusija bi rada dobila od ameriške vlade od \$50,000,000 do \$75,000,000 posojila. S tem posojilom bi plačala potreščine, katere bi nakupila v Ameriki. Kot se poroča iz Washingtona je ameriška vlada pripravljena narediti posojilo kor bi jih še več rabili med nami. Svoje čase je bil tajnik Narodne Dobrodelne Družbe, ki je podpirala siromake v naselbini, bil je ves čas tajnik podružnice Cirila in Metoda, tajnik in član pri mnogih drugih podpornih društvih in organizacijah. Kjer koli je videl, da po svojih skromnih močeh lahko pomaga, se je takoj pridružil in tudi uspešno pomagal. Po naravi je bil segav, vedno je znal kakšno zanimivo in šaljivo povedati na način, da si je takoj pridobil zaupanje. Bil je znan kot strog, vester in natančen tajnik, toda koliko je pri tem pomagal svojim sobratom, to vedo oni, katerim je pomagal. Mehkoba njegovega srca ni poznala nobene meje. Citirali "Ameriška Domovina" da je v svoji spominjajo po njegovih resnih, pa tudi šegavih dopisih. Mi bomo zelo pogrešali našega Johna. Bil nam je mnogokrat kot priprost delavec prav iskren svetovalec, nesebičen, vedno odprte roke, razuma in srca, prijatelj in družabnik, neumoren društveni delavec in tipični slovenski original. Bog Ti naj da plačilo v nebesih za vse, kar si storil za svoj narod, in vsi oni, ki ste ga poznali, ohranite ga v dobrem spominu kot ga bomo tudi mi!

Naši novi naročniki

Pretekli teden so se naročili sledeči naši ljudje na dnevnik "Ameriška Domovina": Frank Glavič, Matija Lavrič, Jack Troha, Martin Hrovat, Frank Masokato, Frank Marinko, vsi v Clevelandu. Nadalje pa: Michael Pristov, Barberton, Ohio, Louis Kastelic, Bedford, Ohio, John Otoničar, Barberton, Ohio, Peter Jaklevich, Girard, Ohio, John Vrečar, Niles, Ohio, Mary Turk, Girard, Ohio, Frank Lesnak in Louis Terbanec, Girard, Ohio, Mrs. Mary Mihevc, Greensburg, Penna., Frank Bečaj, Clarendon, Penna., nadalje Blaž Drobnik, Jakob Selan, Louis Švigelj, Frank Zalek in Tony Zalar, vsi iz Fairport, Ohio. Skupaj torej 21 novih naročnikov na dnevnik "Ameriška Domovina" v enem tednu. Vsi so plačali za najmanj pol leta ali pa za celo leto vnaprej. Vzrok, da se oglašajo naši prijatelji je, prvič, ker so se časi nekoliko zboljšali, in drugič, kot poizvedemo od naših novih naročnikov, prinaša "Ameriška Domovina" mnogo in dosti poučnega in zabavnega berila, originalnih člankov, povesti in dopisov, in tretjič ker ne napada na ostuden način svojih lastnih rojakov. Vsem naročnikom prav iskrena hvala. Vljudno se priporočamo vsem ostalim rojakom v naročilo.

Dobil šolnino

August Prijatelj, 1100 E. 64th St. je že drugič tekom dveh let dobil šolnino za študije na Hiram univerzi v Ohio. V kratkem odputuje na študije. Mladi Mr. Prijatelj je zelo priljubljen pri svojih tovariših in je član mnogih klubov in organizacij. Iskrene čestitke!

Zadušnica v Genevi

Za pokojno Josephine Krzić se bo brala sv. maša zadušnica v katoliški cerkvi v Genevi, Ohio, ob 7:30 zjutraj v sredo, 20. septembra. Ranjka je bila soproga Mr. Frank Kržiča, poznanega slovenskega farmarja. Kdor izmed prijateljev ranjke lahko pride, je proš, da se udeleži.

East End Social Club

Nocoj se vrši seja članic East End Social kluba, in sicer na domu Mrs. Vidensek na Lake Shore boulevardu.

Ranjemu prijatelju John Widervolu v zadnji spomin

Preteklo soboto zjutraj je umrl v Clevelandu eden najbolj poznanih rojakov, naš John Widervol. Ni sicer zavzemal odlična mesta, bil je priprost delavec, izurjen mizar in pleskar, da mu daleč ni bilo para, toda blaga duša, in eden najbolj agilnih delavcev na našem društvenem polju. Bil je član dveh slovenskih organizacij, in vmes je dobil še vedno čas delovati povsod, kjer je videl, da je v korist svojemu narodu, katerega sin je bil. Widervol je bil pošten, zaveden, iskren in deloven Slovenec, kadakor bi jih še več rabili med nami. Svoje čase je bil tajnik Narodne Dobrodelne Družbe, ki je podpirala siromake v naselbini, bil je ves čas tajnik podružnice Cirila in Metoda, tajnik in član pri mnogih drugih podpornih društvih in organizacijah. Kjer koli je videl, da po svojih skromnih močeh lahko pomaga, se je takoj pridružil in tudi uspešno pomagal. Po naravi je bil segav, vedno je znal kakšno zanimivo in šaljivo povedati na način, da si je takoj pridobil zaupanje. Bil je znan kot strog, vester in natančen tajnik, toda koliko je pri tem pomagal svojim sobratom, to vedo oni, katerim je pomagal. Mehkoba njegovega srca ni poznala nobene meje. Citirali "Ameriška Domovina" da je v svoji spominjajo po njegovih resnih, pa tudi šegavih dopisih. Mi bomo zelo pogrešali našega Johna. Bil nam je mnogokrat kot priprost delavec prav iskren svetovalec, nesebičen, vedno odprte roke, razuma in srca, prijatelj in družabnik, neumoren društveni delavec in tipični slovenski original. Bog Ti naj da plačilo v nebesih za vse, kar si storil za svoj narod, in vsi oni, ki ste ga poznali, ohranite ga v dobrem spominu kot ga bomo tudi mi!

Odvetnik se bo maščeval nad zdravniki

Detroit, 17. sept. Sam Ritchie, odvetnik v tem mestu, se je sklenil maščevati nad zdravniki. Dvakrat tekom dveh dni so dali zdravniki zapleniti njegov avtomobil, ker Ritchie ni plačal zdravniških računov. Sedaj je pa Ritchie vložil tožbo na sodniji, ki naj dožene, če so zdravniki upravičeni računati \$3.00 za 5 minutno zdravljenje.

Kronanje kraljice

Prihodnjo soboto ima društvo sv. Marije Magdalene, št. 162 K. S. K. J. veliko slavnost v Slovenskem Narodnem Domu. Ob tej priliki bo tudi kronana kot kraljica najbolj popularna deklica, ki je pridobila v kampanji največ glasov. Eddie Simmsov orkester bo igral.

Velik shod

Slovenski demokratski klub 28. varde v Newburgu ima v sredo, ob 7:30 zvečer važen shod. Govorili bodo slovenski govorniki, poleg tega pa župan Miller, Mrs. Pyke in drugi. Vsi rojaki so prijazno vabljeni.

Community Welfare Club

Naše ženske in dekleta, ki so zbrane pri Community Welfare klubu priredijo 18. oktobra v dvorani S. N. Doma ogromno prireditev, s plesom in rokoborbo. Ves dobiček bo šel za potrebne družine v naselbini.

"AMERIŠKA DOMOVINA"(AMERICAN HOME)
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50; Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00; Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalci: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo, celo leto \$8.00; pol leta \$4.00; za četrt leta \$2.50
Posamezna številka 3 centeVsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 218, Mon., Sept. 18th, 1933

Italijan piše o Jugoslaviji

Svoje dni je imela Italija za svojega zunanjega ministra grofa Carlo Sforza, ki je svoje dni podpisal za Italijo žalostno rappalsko pogodbo. Ta bivši laški zunanji minister, grof Sforza, ki se nikakor ne strinja z metodami diktatorja Mussolinija, je pred kratkim priobčil v pariškem časopisu "L'Europe Nouvelle," naslednje razmišljanje od odnosov, ki prevladujejo med Jugoslavijo in Italijo v teh dnevih:

"Med mednarodnimi paradoksi ali posebnostmi, ki jih bodo nekega dne v zgodovini navajali kot znak duševne propalosti Evrope po zavržitvi svetovne vojne, gotovo ne bo najmanjša posebnost o današnjih odnosih, ki prevladujejo med Italijo in med Jugoslavijo.

"Študiranje tega razmerja, kar se tiče odnosov med Jugoslavijo in med Italijo, je še posebno zanimivo, ker je pogodba med četverimi silami, to je, med Nemčijo, Italijo, Francijo in Anglijo, odstranila vsaj navidezno za tem paradoksom skrito nevarnost mednarodnih diplomatskih zapletljajev.

"Ponavljam," pravi grof Sforza, "navidezno, kajti v resnici ne more priti iz zveze mogočnejše ničesar dobrega za svetovni mir. Najbolj jasni dokaz temu je slični poskus po napoleonskih vojskah — nastala je takozvana sveta alianca.

"Zveza velesil danes ali ničesar ne pomeni ali se pa nagiblje k nasilnemu reševanju svetovnih problemov, ker vsaka velesila že po svoji miselnosti misli, da lahko ustvarja pravico za ljudi — s silo.

"Resnica je, da se v Evropi zadnje čase o italijansko-jugoslovanskih odnosih ni mnogo govorilo. Toda kljub temu pa so odnosi med Italijo in Jugoslavijo še danes eno najbolj občutljivih vprašanj, vprašanje, ki mora dati misliti slehernemu državljanu in voditelju svojega naroda, če je poklican za vodstvo ali ne.

"V resnici bi morali posvetiti mnogo več časa temu vprašanju kot pa na posvečamo. Vzrok, da o italijansko-jugoslovanskih odnosih ne razmišljamo dovolj, je ta, ker ga Evropa v splošnem ne pozna, kajti če bi poznala Evropa italijansko-jugoslovansko vprašanje, tedaj ne bi samo mislila povsem drugače o njem, pač pa bi Evropa skušala to vprašanje spraviti iz dnevnega reda.

"Ker sem tudi jaz svoje čase sodeloval v odločilnem in zgodovinskem trenutku glede odnosov med Italijo in med Jugoslavijo, se želim omejiti na tem mestu le na gola dejstva, da ne bo zgledalo, kakor bi se hotel danes izgovarjati radi dogodkov, ki so se pripetili pred leti.

"Vprašate me mogoče, zakaj sem na uvodnem mestu izjavil, da tvorijo današnji jugoslovanski in italijanski odnosi paradoks — mišljenje, dejstvo ali predmet, kateremu je verjeti ali ne? Poslušajte!

"Francija si je po svetovni vojni pridobila province Alzacijo in Loreno, toda kljub temu pa najbolj nevarni sovražnik Francije še vedno živi na francoski vzhodni meji. Angliji se je tekem svetovne vojne posrečilo uničiti nemško vojno brodogradnjo, toda v istem času je Anglija zgubila svoja stoletja staro pomorsko nadoblast, kajti Amerika je izšla iz svetovne vojne v blagostanju, kakor ga Zedinjene države še nikdar prej poznali niso.

"Vendar so tudi Zedinjene države v kratkem sprevidile, da to blagostanje ni naravno, pač pa le začasno, umetno in nestanovitno. Edino Italija je dosegla po svetovni vojni svoj najvišji cilj: uničenje svojega največjega nasprotnika: avstrijskega habsburškega cesarstva. Razbitja Avstro-Ogrske si pa ne moremo predstavljati brez rojstva novih narodnih držav, predvsem republike Čehoslovaške in kraljevine Jugoslavije.

(Konec prihodnjic)

D O P I S I**IZ OBISKA V GIRARDU IN BESSEMERJU**

Nedavno sem se odločil, da bi bližnji hiši: "Kje so Slovenci?" malo potoval po Ohio, iz trgovskih ozir. Tako sem jo pred zadnjo soboto mahnil z busom v Girard, O., da obiščem ondoto rojake, ki slove daleč naokoli radi svoje aktivnosti in delavnosti, in ki imajo to srečo, da nič ne poznajo depresije.

Že večkrat so me vabili, naj pridem tja in tako sem se končno odločil: grem. Nekako ob 5. uri popoldne sem jo primatehal tja do tiste "Leather factory," ki je prava sreča za naše Slovence v Girardu, ki "šitihno" dela, tako da je za Girardčane pravi blagoslov. Ko sem stopil iz busa, nisem takoj vedel, kam bi jo krenil. Povprašal sem v

Mr. Dolčič, ki je takorekoč girardski žurnalist, me je takoj povabil v hišo za mizo. Pravil mi je, da me je že prej pričakoval. To pač za to, ker sem o priliki rekel, da pridem v Girard. Od Mr. Dolčiča sem šel k Cekutovim, kjer so me povabili v "kevder" na 3.2 pivo, kjer smo se precej časa razgovarjali o tem in onem. Mr. Cekuta ima zelo lepo urejeno grocerijo in mesnico, ki mu prav dobro uspeva. Mr. Cekuta je councilman, ter zelo prijazen mož, enako tudi Mrs. Cekuta.

Od tam sem šel pa k Mr. Anžičku. Mr. Anžiček je poslovodja (boss) v tamkajšnji usnjarni ter občesposlovan v Girardu. Njegova soproga, Mrs. Katarina Anžiček je pa pristna Vrhničanka, pa zgovorna kot so vse Vrhničanke ter je bližnja sorodnica občeznega Vrhničana, g. Franceta Jurca, po domače Podlipčana, katerega pozna sleherni, ki je kdaj bil na Vrhniku. Boljše gostilne menda sploh ni bilo na Vrhniku, kot je bila Jurcatova. Mrs. Anžiček mi je pravila, da bo tisti večer v Slovenskem Narodnem Domu veselica, katero priredi Gospodinski klub, ter me je povabila na poset iste. Objubil sem ter se povrh še prigrizal, da gotovo pridem. Pa sem se prav pošteno zlagal, zakaj na tisti veselici nisem bil, ne sicer nalašč, ampak naključje je naneslo tako, da sem tisto besedo snedel Sicer sem imel resen namen, da grem, toda mi je uneslo; delal sem račun brez krčmarja.

Stvar je bila pa tako-le: Med pogovorom mi Mr. Anžiček pove, da je v Girardu rojak, ki je bil sedem let v Rusiji. To je pa mene, kot bivšega Rusa zanimalo, da sem izrazil željo, da bi ga rad videl. Mr. Anžiček me je spremil tja. Saj dotičnik je bil takorekoč kar čez cesto. Ko se razgovarjamo pri tistem Rusu, ki ni nihče drugi kot Mr. Zaubi, ki je bil res več let v Rusiji, pridejo pa po me Miss Dolčič ter Miss Perušková, ter me povabijo, naj grem k Dolčiču, češ, da je tam tudi Mr. Gregorij Perušek.

"Kaj, on je tukaj?" vprašam. Nato se odpravim in grem z deklicama. Na Dolčičevem dvorišču se srečam z našim umetnikom Mr. Peruškom, ki je prišel na obisk k Dolčiču in pa na veselico, in sicer iz prijaznosti do Mr. Dolčiča. Stvar je pa nanesla, da smo se domenili, da gremo ta čas malo ven, in sicer v Bessemer, Pa. Jaz sem že prej bil namenjen, da bi o priliki šel tja. Mr. Perušek je rekel, da bi šel zelo rad in tako smo šli. Seveda smo pa prej sklenili, da pridemo kmalu nazaj, da gremo potem na veselico Gospodinskega kluba. Toda smo se vsi skupaj uračunali.

V Bessemer smo šli, in smo se tudi prav pošteno zamudili tam. Najprvo smo šli k Slapničarjevim, ker smo se prav imenitno zabavali. So zelo prijazni pa postrežljivi ljudje, tako da nam je bilo kar težko iti od njih, kajti tam smo se počutili tako domače. In kar sem jaz zelo odobral — mladina zna tako lepo slovensko govoriti in čitati, da si nima tiste prilike se učiti kot v velikih mestih. Starejša hčerka Slapničarjeva je tajnica društva K. S. K. Jednote.

Od Slapničarjevih smo šli pa k Snežičevim, kjer so nas Snežičeva mama povabila za mizo. Že prej smo ga želeli pri Slapničarjevih, potem so nas povabili še Snežičevi, in jaz sem se že bal, da ga morda ne bi bilo preveč, zato sem se otepal, da ne bom in ne bom. Ampak Snežičeva mama so tako zgovorni, pa gostoljubni, da ni kazalo drugega kot ubogati. Pri Snežičevih smo se zamudili pa tako dolgo, da smo potem zamudili veselico v Girardu. Ni bila to naravnost naša krivda, kot

tudi ne Snežičevih, ampak razpoloženje je bilo tako, da se ni nikomur nič mudilo.

Snežičeva mama so ne samo zelo zgovorni in postrežljivi, ampak tudi zelo zavedna slovenska žena, ter so že v visoki starosti, menda preko 70 let, toda njih duh in zavednost je pa še vedno prav mladostna, so tudi navdušena Slovenka in Jugoslovanka. Doma so mama iz Vuzenice na Štajerskem, ki mi je deloma precej znano in se je najin pogovor zapletel o ondodnih krajih iz časov koroških bojev. Ker je bil nadporočnik Ivan Mravljak, ki je bil tedaj moj poveljnik, sva se z mamom razgovarjala o tem, ter so mi povedali, da so nekaj pestovav Mravljaka še kot otroka. Mene je prav zanimalo vse to, kar so mi pravili o Mravljakovih, dalje o Slomškcu, ki je bil nekot kot župnik na Vuzenici, pozneje pa kot škof Lavantinski. Tako torej ni nič čudnega, da smo se tako dolgo zadržali pri Snežičevih, ler so Snežičeva mama ne samo zgovorni, ampak tudi marškalji vedo zanimivega ter se vidi, da se zelo zanimajo za knjige in liste.

"Kaj pa največ čitate?" sem vprašal mam. Pa mi odgovorila: "Jaz čitam Ameriško Domovino in Amerikanskega Slovence, ta dva lista jaz vse do zadnjega preitam, potem pa knjige."

Pokazali so mi tudi sv. Pismo, ki pa žalni pravo, je namreč gotove protestantske družbe, kar pa mami seveda niso vedeli. Ravno radi sv. Pisma bi morali biti pa naši ljudje precej previdni in predno si ga kdo nabavi, taj bi vprašal tozadevno svojega župnika za svet in pojasnilo, ne pa kupovati vsako navlaško; to je kar se tiče sv. Pisma. Sv. Pismo je najbolj značilna knjiga v svetovni literaturi ter je največje vrednoto, ki jo ima svetovna književnost, pravzaprav pa za katoliškega kristjana, za katerega je sv. Pismo takorekoč temelj vsega. Zato jaz priporočam dobrim Slovincem, da so radi sv. Pisma zelo previdni.

Slovenci imamo sedaj krasno delo pravega sv. Pisma, ki je nedavno izšel ter ga je izdala "Bogoslovna Akademija" v Ljubljani na priporočilo nadškofa dr. A. B. Jegliča, ter so ga preveli naravnost iz izvirnika najboljši slovenski bogoslovni profesorji ter je res nekaj finega. To ni kaka protestantska navlaška, ki se jo usiljuje našim ljudem za slepo ceno. Zato rojak, poglej, če nosi sv. Pismo ime škofa ter le takega si kupi, a za kakega drugega pa ne daj niti centa, ker vsak cent za tako sv. Pismo je preč vržen denar. To sem pojasnil tudi Snežičevi mami, ter so mi rekli, da niso nič vedeli, kar je popolnoma umevno. Zato pa jaz tu omenjam: bodite previdni glede nabave sv. Pisma.

Pri Snežičevih smo se prav imenitno zabavali; postregli so nam s pristnimi krofi, vinom in pivom, tako se nam ni popolnoma nič mudilo domov. Snežičeva družina je zelo vzorna, zavedna versko in narodno in tu se vidi skrbna vzgoja Snežičeve mame. Pač srečna hiša, ki ima tako mater. K Snežičevim je prišel v vas tudi Mr. Brgles, čigar hčer je poročena s Snežičevim sinom. Mr. Brgles je zelo galanten mož, pa dober Slovenec in Jugoslovane, ter je svoječasno služil pri 17. pešpolku v Celovcu. V njegovi družbi je prav prijetno se razgovarjati. Tako smo se počutili pri Snežičevih kot doma. Mr. Perušek je dejal, da tako lepega večera še ni doživel zlepa in tudi jaz sem se strinjal z njim, ter sva bila oba hvaležna Mr. Dolčiču, da nas je seznanil s Snežičevimi.

Kazalec na uri se je pomikal preko polnoči, ko smo odšli proti Girardu, še prej pa smo morali obljubiti Snežičevim, da še

pridemo. Tako se je vse lepo izteklo, samo veselico smo zamudili v Girardu, kajti prišli smo domov tako pozno, da ni bilo mogoče te zamude popraviti. Mrs. Anžiček me je potem pobarala, kako da nisem prišel, ko sem se vendar "prigrizal." Stvar sem seve razložil kako in kaj je bilo, da smo se zadržali pri Snežičevih, in upam, da za to ne bo zamere.

Po prihodu k Dolčičevim mesto da bi šli spat, smo pa še krogali in Mrs. Dolčič je obložila mizo z raznimi dobrinami, ter smo še naprej razmišljali razne stvari... Menda so že začeli petlini peti, ko smo šli spat. Mr. Perušek, ki je bil tam s soprogo in hčerko, se je odpeljal že zjutraj proti Clevelandu. Drugi dan sem se zelo ustrašil, ko sem zvedel v Girardu, da se je smrtno ponesrečil Mr. Perušek. "Pa smo izgubili enega naših umetnikov," sem rekel žalosten in mi je bilo silno žal za njim. Razveselila sem se, ko sem zvedel, da se Gregorij Perušek ni ponesrečil, ampak nek drugi rojak z enakim imenom, ki se mu je pripetila usodepolna nesreča. Škoda vseeeno, dasi ga nisem poznal, ampak naš rojak je!

Ostal sem še v Girardu, kjer

MOJE LETOŠNJE POČITNICE
J. D., Cleveland, O.

V nahrbtnike smo nabasali kante fižola, nedolžne rastlinske juhe, kavo, sladkor, čaj (ta je bil bolj namenjen našemu vodniku), slanino, salamo, crackers in zavoji piškotov. To smo vse pripeljali seboj od doma. Nismo pa mogli vzeti vsega seboj naenkrat, ker je bilo treba nositi tudi šotor, palice za šotor, štiri odeje, sekuro, dve puški, električne svetilke, ponve, kastrole, krožnike, škodelce in drugo tako ropotijo. Vzeli smo torej samo toliko, kolikor smo mogli nesti. Sicer se prtljaga ni razdelila enako med vse, ker so bili med nami športniki raznih starosti in velikosti. Največ si je optel naš vodnik Gerald, ki je imel tak nahrbtnik, da je imel poleg naramnic tudi glavo in tako pomagal ramam. Izgledal je tako kot na Gorenjskem uprežni voli, ki vlečejo z glavo in ne z vratom. Sicer pravijo, da ima žival v glavi največ moči, in je najbrže tudi res, ampak rad bi vedel, kaj napravi takle vole, kadar so brencelji. Ali se otepava s celim vozom, ali samo z repom?

Drugi največji nahrbtnik si je optel naš Eddie, ki me je že prerastel, čeprav je ob kexih rastel. Potem je prišel Robert, ki je nosil tri lesene drogeve za šotor in pa svoj debeli suknjič. Potem je prišel Ralph, katerega sem dal v roko električno svetilko, dasi se je grozno jezil, zakaj mu ne dam več. Potolatil sem ga, da ga bo še ta letna vlekla k tlom, predno bo mo prišli na cilj in jo je res proti koncu pota že vlekel za seboj. Seveda, vsi so hoteli biti močni in korenjaki, ampak še niso imeli izkušnje, kako se patuje s prtljago po gozdu.

Nazadnje sem pa še jaz pobral, kolikor je ostalo, namreč dve puški in fotografski aparat. Izgovarjal sem se, da moram imeti proste roke, da bom lahko streljal, če nam kaj stopi na pot, ki se nam ne bo dopadlo. Odrinili smo po stezi proti bližnjemu jezeru, ki je oddaljeno kako miljo od Klukovih. Drug za drugim smo jo mahali in nič nismo počivali do jezera. Fantje, zlasti Ralph, so se zvedavo ozirali okrog sebe po gozdu, najbrže pričakujoč, da zdaj pa zdaj plane iz gošče kak volk ali vsaj medved in nas vpraša za dovoljenje za ekspedicijo. Govorili nismo nič, ker sem jim že prej povedal, da kakor hitro stopimo v gozd, je dovoljeno sa-

sem obiskal poleg Anžičkovih in Cekutovih še druge rojake, namreč: Jančarjeve, Rostanove Leskovčeve, Rogljeve, Yaklevičeve, Turkove in druge rojake, katerih imen si pa žal nisem zapomnil. Mr. Dolčič me je vozil po Girardu, in le njemu sem imam zahvaliti, da sem dosti obredel in nazadnje me je peljal še v Warren, kjer sva obiskala Lundrove, potem Racherjeve in druge; povsod sva bila prijazno sprejeta. V Niles sva se ustavila pri Vrečarjevih. Mrs. Vrečar poznam še iz zadnje konvencije S. D. Z., ki je takrat kot delegatinja zastopala ondoto društvo. Zato se na tem mestu iskreno zahvalim Mr. Dolčiču za uslugo, ko me je vozil sem in tja. Končno pa se zahvalim ondodnim Slovincem in Slovenkam, ki so res zelo dobri, brez izjeme in jaz nimam zamne drugega kot pohvalo ter jim iz srca želim najboljšega napredka v skupnosti, za dobrobit slovenskega naroda.

Moj namen pa je, da se v Girardu zopet vidimo. Clevelandčane pa vabim, da kadar je kak prireditev v Girardu, le pridejte tja, saj Girardčani tudi vedno pridejo v Cleveland. Girardčanom in ondodnim Slovincem pa kličem iskreni: Bog živi!

Josip Grdina.

"Lej jo poštajne," si mislim, "zdaj nas bo pa še pohodila," rečem in zopet sprožim. Kropla je morala udariti blizu nje, ker srna je visoko poskočila in z enim samim divjim skokom je bila v grmovju.

Fantje so me gledali in najbrže občudovali mojo spretnost v streljanju, ampak rekel pa ni noben nič, ker imajo respekt. Jaz sem jim pa dopovedoval, da nalašč nisem hotel zadeti, saj imamo itak dovolj druge prtljage, pa naj se sedaj še s srno ukvarjamo. Lahko jih bomo streljali v taborišču, kolikor jih bomo hoteli in tudi na mestu deli iz kože.

(Dalje prihodnjic)

K balinearski tekmi

Cleveland (Collinwood), O.—Nekoliko pripombe k balinearski tekmi, katere se je vršila dne 4. septembra 1933 pri Slovenskem domu na Holmes Ave. Z dne 8. septembra je bil v Ameriški Domovini poročan izid imena zmagovalcev dotične tekme. Kot poročevalec je podpisan tajnik. Znano mi ni, če je to tajnik Doma ali tajnik balinearskega kluba "Krogla." Najsi bo že kateri hoče, povedati moram, da se jaz ne strinjam s tistim poročilom iz razloga, ker je bilo preveč pristransko poročano. Kajti v tistem poročilu se poveljuje samo ena oseba, kot da ima samo dotična oseba vse zasluge za zmago, pri tem sta pa tovariša dotičnika čisto prezrta, kot da nista nič pripomogla k zmagi. Tak vtis človek dobi, ako je prečital odstavek v poročilu, kateri se glasi: "...posebno se je odlikoval stara korenina Joe Jankovih, katerega ime se bo svetilo vezano na kupi."

Po mojem skromnem mnenju bi ne bilo nič več kot pravično in pravilno, da če se da vrezati kakor ime na kupo, da se dajo vse tri ali pa nobeno. Saj so se vendar vsi trije enako trudili, da so si priborili zmago, zato naj bodo deležni vsi enakega priznanja. Nič ne bi imel proti, ako bi se hotelo imeti samo enega prvaka v tej umetnosti, ampak potem bi se morala dati prilika vsem trem, da se kosajo med seboj in potem kateri izmed teh treh zmaga, pa naj bo deležen te časti.

Torej, ako se vidi klubu "Krogla" umestno, je še čas, da aranžira tekmo med tremi zadnjimi zmagovalci. Pripomnim naj samo še to, da bi bila dolžnost tajnika (poročevalca), da omenejeno poročilo popravi in da pravilna pojasnila čitateljem Ameriške Domovine.

Ljubitelj balinearskega sporta.

Naša slovenska banka

Mislím, da me dolžnost veže, da zopet nekaj napišem o naši slovenski banki. Kakor je vsem znano, sem se jaz začel zanimati za vlagatelje prvi in potem še drugi in imeli smo več sestankov z bančnim vodstvom. Z veseljem vam moram poročati, da naš trud ni bil zastoj. Vodstvo banke je uvidelo, da morajo upoštevati nasvete vlagateljev in danes se dela vse drugače in hitreje, da se odpre stara banka.

Na seji v četrtek je bilo navzočih nekaj delničarjev in odbor vlagateljev in konservator nam je povedal, da je sedaj vse v redu, da se odpre stara banka, seveda: pod gotovimi pogoji. Mislím, če pokažemo dobro voljo — vlagatelji in delničarji — da pojde prav gladko, ker to je edina pot, da ne bomo izgubili preveč, ne vlagatelji ne delničarji. Če pa še to pot ne bo šlo skozi, potem se pa moramo zadovoljiti, da se banka zapre in likvidira in se razdeli premoženje banke in se pozabi, da smo imeli tudi Slovenci enkrat svojo banko. Ker če to pot ne bo šlo skozi, jo ne bomo nikdar več imeli.

Zato se prosi vse vlagatelje in delničarje, da naj vsak pazi, kaj govori, da se to ne poruši, kar je sedaj narejenega, ker sedaj se dela v korist vsem. Pozdrav!

Frank Opaškar, st.

1933	SEPT.	1933
Su	Mo	Tu
3	4	5
6	7	8
9	10	11
12	13	14
15	16	17
18	19	20
21	22	23
24	25	26
27	28	29
30		

KOLENDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

SEPTEMBER

22.—Wm. J. Kennick ima politični shod v Knausovi dvorani.

23.—Loyalites, SNPJ, ples v S. D. Domu.

23.—Wm. Kennick za councilmana Klub ima ples v Grdinovi dvorani.

23.—Društvo sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ priredi svojo izredno veselico v S. N. Domu.

24.—Young Ladies' Sodality of St. Vitus ima ples v novem šolskem poslopju fare sv. Vida.

29.—Wm. J. Kennick ima politični shod v Knausovi dvorani.

OKTOBER

1.—Dramsko društvo Abrašević igra in ples v Grdinovi dvorani.

1.—S. D. Dom, otvoritev sezone prireditve, koncert z varietnim programom.

1.—Oltarno društvo sv. Kristine ima vinski trgatv v šolskih prostorih na Bliss d.

5.—Jokers Club, ples v S. D. Domu.

7.—Twelve Spades Club, ples v S. D. Domu.

7.—Društvo sv. Križa št. 214 KSKJ, plesna veselica na 7001 Denison Ave.

7.—Gospodinski osek Slovenskega društvenega doma priredi zabavo v Domovih prostorih na Recher Ave.

14.—Yankees Baseball Club, plesna veselica v Grdinovi dvorani.

14.—Društvo sv. Cirila in Metoda št. 191 KSKJ priredi zabavo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

18.—Community Welfare Club, velika prireditev za brezposelne. Izredna zabava v obeh dvoranih S. N. Doma.

19.—Hippler Guards, W. C., ples v S. D. Domu.

21.—Accordion Club priredi zabavo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

21.—Small Home and Land Owners Federation, vinska trgatv v S. D. Domu.

22.—Jugoslavanski pasijonski klub priredi igro v S. N. Domu na St. Clair Ave.

22.—Dramsko društvo Abrašević, igra in ples v Grdinovi dvorani.

24.—Olympic Club, ples v S. D. Domu.

25.—Bob Hoge Club, ples v S. D. Domu.

28.—Društvo Progressives št. 641 SNPJ, zabava v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

28.—Strugglers, SNPJ, ples v S. D. Domu.

28.—Klub O'Pal, ples za obletnico v S. N. Domu na St. Clair Ave.

28.—Društvo sv. Katarine št. 29 SZS, ples v Mervarjevi dvorani.

29.—Društvo Kristusa Kravja št. 226 KSKJ, plesna veselica v Knausovi dvorani.

29.—Socialistični klub št. 49, prireditev v S. D. Domu.

29.—Jugoslavanski Pasijonski Klub priredi igro in ples v Grdinovi dvorani.

29.—Društvo Danica št. 11 SDZ praznuje dvajsetletnico obstanka z veliko veselico v S. N. Domu.

31.—Strivers, NHZ, ples v S. D. Domu.

31.—Slovenska Dobrodelna Zveza potom angleško poslujočih društev priredi ogromen bazar v Grdinovi dvorani. Trajal bo pet dni.

NOVEMBER

2.—Jokers Club, ples v S. D. Domu.

4.—Utopians, SSPZ, ples v S. D. Domu.

5.—Društvo Jadran, koncert

v S. D. Domu.

5.—S. P. P. S. društvo Cvet priredi koncert v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

5.—Društvo Zavedni Sosedje št. 158 SNPJ priredi zabavo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

11.—Društvo Blejsko Jezero, SDZ, ples v S. D. Domu.

11.—Lake Shore Post No. 273, American Legion, veselica v S. N. Domu.

11.—Klub Ljubljana priredi zabavo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

12.—Društvo Verovšek, igra v S. D. Domu.

12.—Podružnica št. 25 Slovenske Zenske Zveze priredi banket in ples ob priliki petletnice obstanka v Grdinovi dvorani.

12.—Društvo Beacons št. 667 SNPJ obhaja svojo peto obletnico v Slovenski Delavski Dvorani na Prince Ave.

19.—S. K. P. društvo Lira, koncert in ples v Grdinovi dvorani.

22.—Bob Hoge Club, ples v S. D. Domu.

Iz življenja naših pionirjev

UREJUJE A. G.

ANTON HOČEVAR
p. d. ULČAR

Kdor živi v okolici cerkve sv. Vida, se bo lahko spomnil na moža, ki je visoke in koščene postave, tip nekdanjega korenjaka, kateremu so bila težka dela igrača in kateri se je lahko postavil s svojo osebnostjo ali postavo kot fant od fare. Bil je v resnici pionir slovenskega naroda v mladosti in je še v starosti; danes je star 79 let in je že 42 let v Ameriki.

Prav tisti dan, ko sem odšel od Piškovih, sem šel k Ulčarjevim, kar mi je tudi Mr. Pišek priporočil. Večer je bil, ko sem prišel na lep vrt, kakor ga ima skoro vsaka slovenska hiša v naši naselbini. Velika hiša je Hočevarjeva, nahaja se na Carl Ave., tik Oražmove, številka je na 6322.

Ko sem dospel, je izgledalo vse nekam tiho, kakor da ne bo nikogar doma. Vedel pa sem, da ni tako, kajti pri Hočevarjevih niso imeli navade zapuščati hiše in dom in se preveč voziti okrog, osobito se zaradi očeta, ki je mož že precej utrujen in v visokih letih, ki ni navajen zapuščati doma.

Podal sem se na vrt in takoj sem zagledal onega, katerega sem iskal.

"Dober večer, oče, kaj razgledujete vrt?" Možno je sedel zadaj za hišo, obrnjen po vrtu. V tistem večeru je bil zatopljen v večerno tihoto, ki je z njim delila svoje večerne sanje.

"O, halo, kaj pa vi tukaj?"

"Prišel sem vas obiskat za kratek razgovor, če vas bo volja."

"Prisedite tukaj in povejte, kaj želite."

"Veste, oče, ravno prihajam od vašega prijatelja Mr. John Piška, in mi je svetoval, naj še vas obiščem in dobim od vas podatke iz vašega življenja tukaj in onstran morja."

"Ja, ja, sem že prestar in ne vem več dosti iz spomina."

"Vem, vem, oče, pa prav zato, ker ste stari, več veste ko drugi. Vi veste za stvari, katere bodo mene in druge zanimale. Škoda bi bilo, da bi šle take stvari z vami in drugimi pionirji v grob. Naj ostane nekaj od tega, kar veste iz svoje zgodovine in doživljanja za naše otro-

S. D. Domu.

24.—Strivers, NHZ, ples v S. D. Domu.

25.—Društvo sv. Cirila in Metoda št. 191 KSKJ priredi zabavo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

26.—Dramsko društvo Abrašević priredi igro in ples v Grdinovi dvorani.

26.—Small Home and Land Owners Federation, mednarodni vodilski koncert v S. D. Domu.

26.—Društvo Orel, ples v S. N. Domu.

29.—Društvo Verovšek, zabavni večer v S. D. Domu.

29.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, veselica v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

29.—Društvo Napredek priredi card party v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

DECEMBER

3.—Šola S. D. Doma, prireditev v S. D. Domu.

10.—Dramsko društvo Abrašević priredi igro in ples v Grdinovi dvorani.

14.—Jokers Club, ples v S. D. Domu.

24.—Socialistični klub št. 49, ples v S. D. Domu.

31.—Slovenski društveni dom priredi zabavo v svojih prostorih na Recher Ave.

31.—Društvo Jadran, Silvestrov zabavni večer v S. D. Domu.

ke. To naj bo zgodovina prvega rodu Slovencev tukaj v Ameriki."

"No ja, res je tako. Pa zapiši nekatere stvari, o katerih se še spominjam nazaj."

"Oče, najprej morava začeti tam, kjer vam je tekla zibelka, kje ste zagledali luč sveta, od kod ste prišli v Ameriko, ali ste z Dolenjske?"

"Kajpada sem z Dolenjske, namreč iz Kompoljske vasi, fara Dobropolje. Eno uro hoda je iz naše vasi do farne cerkve. Naša vas šteje okrog 100 številok." "Kakšni so kraji tam okrog Dobropolja? Nekoliko ževem, saj sem bil tam pred dvema leti in posnel tudi nekaj slik. Kot se še spominjam, sem bil nad Dobrimpoljem pri sv. Antonu."

"Da, da, to je Zdenska vas. Od tam je lep razgled, kaj ne?"

"Jako lep, res?"

"Naša vas se vidi s hriba, drugače se ne vidi ven, ker je bolj v dolini."

"Povejte mi malo o vaših krajih, od studencev in potokov, od pašnikov in vrtov. S kom ste največ občevali, kaj je bilo vaše delo v mladosti?"

"Saj veš, dolgo je že tega in se človek težko spominja nazaj. Ko bi človek vedel, da bo tako dolgo na svetu, bi si kaj zapisaval, tako pa ne boš mogel dosti zvedeti iz mojega življenja sedaj, ko sem star."

"Nič zato, kar pripovedujete. Nekaj bom že vjel in potem skupaj sestavil. Kako daleč se spominjate detinskih let?"

"Ko sem bil 12 let star, sem bil pri birmi v Dobrempolju. Moj boter je bil gospod Žužek."

"Kaj vam je boter kupil takrat?"

"Šli smo iz cerkve na velik vrt, kjer so bili štanti in kramarji. Tam mi je kupil veliko lekt in medenih reči; polna ru-ta jih je bilo in povrhu mi je daroval pa še dva goldinarja."

"Ste imeli pri hiši mnogo živine?"

"Okrog deset glav."

"Ste pasli živino, kaj ne?"

"Seveda, sicer smo imeli v vasi črednika, a v košnji smo pasli sami, ker je dobila živina boljše pašo. Drugače pa je pasel črednik po skupni gmajni. Spominjam se dveh črednikov. Prvi je trobil v rog, drugi je bil

pa bivši vojak in je znal trobiti na trobento, kakor vojak."

"Veste oče, tudi v naši vasi je bilo tako. Za črednika je bil neki človek, ki je bil pohabljen na rokah. Tisti črednik je znal tako lepo trobiti, da je še živino prilepil na muziko. Kadar je zatrobil cesarski marš, pa se je začela živja zbirati za odhod. Črednik je zjutraj trobil že ob štirih, da so šle dekleta krave molzt. Ali je pri vas tudi hodil črednik vsak dan drugam na hrano?"

"Kajpak. Imel je pa še po dva pomočnika."

"Prav tako je bilo pri nas, samo da pomočnikov ni potreboval, ker je naša vas manjša od vaše."

"Ta naš zadnji črednik je bil nekaj posebnega. Tudi na ženitovanjih je trobil in plazol, da je bilo veselje. To ga je tudi spravilo v grob. Na neki svatbi je trobil in trobil, da se je v njem utrgala žila in je takoj umrl. Živino je črednik pasel dopoldne po gorah in popoldne, ko se je malo ohladilo, pa po ravnini. Več, okrog nas so hribovi. Najvišja gora se imenuje Špičnik, druga pa Vrhovšek."

"O, če bi vedel, kako so tam pod temi gorami krasni kraji. Bogati ljudje hodijo tje na počitnice in izlete. Poznaš tiste-ga Kozlarja, ki je imoval pivovarne? On ima tam svoje vile, kamor hodi gospoda na sveži zrak. S teh gora se vidi daleč in celo prav v Ljubljano."

"So tam tudi gozdi?"

"Kajpak, toda v naših časih smo pustili gozde pasti, čuvali smo jih. Mlajši ljudje so jih pa sekali in so vse uničili."

"Ali je bila pri vas kdaj povodenj?"

"Ne, tega ne, samo enkrat v sto letih je to bilo in sicer lansko leto so mi pravili, da je vola nastopila. Račca in poplavlja polje. Celo železniška postaja je bila pod vodo. To je bilo nekaj neznanega, ker pri nas nam ni voda nikdar nagajala. Tudi odteči se ne more nikamor, ampak se izgubi kar v votline. V obližju pet milj iz vasi je studenec, v katerem je pozimi topla voda. Tje smo gonili živino napajati v zimskih dnevih. O, kako so skakali junci, ko smo se vračali nazaj. Veš, živina ima tudi svoje vesele čase."

"Je res, oče, in živino je prijetno odpravljati. Dobro se še spominjam, kako sem jo zgodaj zjutraj krtal in s slamo brisal stegna volom, da so se osušila in da sem vse v red spravil, predno je prišel gospodar v hlev pogledat, če je bilo vse v redu. Tam, kjer sem služil so imeli vole, konje, krave in teleta, vso mešanico. Bil je velik grunt in dela čez glavo. Kajne, kmečki stan je najzanimivejši?"

"Res je tako; človek, ki je mlad, kar hrepeni po svetu in misli, da bo srečnejši drugje."

"In kako ste preživeli mlada leta? Ste bili vojak?"

"Ne, ni mi bilo treba iti k vojakom."

"Ste kaj potovali po svetu?"

"To pa, to. Hodil sem v šume devet let. Vsako leto na zimsko."

"Kam pa?"

"Na več krajev, v hrvaške gozdove. Enkrat sem šel notri v Rusijo. Šlo nas je več. V Odesi smo se vkrcali na parnik in se vozili šest dni in šest noči, da smo prišli v velike gozdove, kjer je rastle samo hrastevje. Par sto so nas agentje zbrali skupaj. Povem ti, da smo tam doživeli veliko strahu. S parnikom smo dospeli v tiste kraje ponoči. Nobenega pristanišča ni bilo. Parnik je zavozil kar na pešeno obrežje in obstal. Po nas so prišli čolni in še s čolni nas niso pripeljali prav do suhega. Poskakati smo morali v vodo in bresti do brega. Bilo je okrog 11 ponoči in ni smo vedeli, kam smo prišli. (Konac prihodnjic)

ZGODOVINA SLOVENSKEGA NARODA

Spisal Dr. Josip Gruden

Kamnik je družila s Savinjsko dolino trgovska pot, ki je držala do najsevernejše postojanke andeške posesti na Štajerskem, do Slovenjega Gradca.

Pričetek Slovenjega Gradca je popolnoma podoben onemu mesta Kamnika. Izprva je bil tu grad savinjskih mejnih grofov iz rodu Weimar-Orlamunde. Iskati ga moramo na hribu nad "Starim gradom," tam kjer je danes cerkev sv. Pankracija. V 11. stoletju je bila sedanja župna cerkev še grajska kapela, katero je obdajalo starodavno utrjeno poslopje. Imenovalo se je kratko "Gradec" in šele v 13. stoletju so mu začeli praviti "Slovenji Gradec," da so ga ločili od "Bavarskega Gradca" ob Muri, sedanjega štajerskega glavnega mesta. "Nemškega Gradca." — "Gradec" je bil središče obsežnega posestva, takozvane slovenjegraške provincije, ki se je raztezala od sedanje koroške meje do Pohorja na vzhodu in do Drave na severu.

Ko so dobili andeški grofi Slovenji Gradec (okoli l. 1173.), je bila že tamkaj župnija in celo sedež savinjskega arhidijakona. Pod njihovo vladjo se je kraj kmalu dvignil. Postal je važno središče za trgovino, kakor Kamnik, Žalec in Laško. Prvotno naselbino moramo iskati v Starem trgu, pa tudi pričetki sedanjega mesta so bili takrat že dani, ker se leta 1251. omenja mestna cerkev sv. Elizabete.

Andeškim grofom so bila posestva na Slovenskem prilično to, kar so sedaj državam kolonije v Aziji, Ameriki in drugih delih sveta. Opažamo pa, da so skrbeli za svoja mesta in trge, se trudili, da napeljejo promet iz Koroške, Štajerske skozi Kranjsko v Istro in njena primorska mesta. V ta namen so ustanovili gostinjske v Tuhinjski dolini ("Spitalič") in vrh Ljubelja.

Posest na Slovenskem pa je imela biti rodbini tudi trdna opora za dalekosežne politične načrte na slovenskem jugu. Bertold IV., sin prvega vladarja iz te rodbine na slovenski zemlji, je dobil od cesarja Friderika I. Rdečebredca leta 1180. naslov "vojvoda Meranski." Ta priimek nima ničesar opraviti s tirolskim mestom enakega imena. Za njim se namreč skriva slovansko ime "more" (primerjaj Pomorje-Pommern). "Merania" ali "Moravia" je pomenjala deželo ob morju, in sicer sedanjo Hrvaško in Dalmacijo. Cesar Friderik, ki je v marsičem rad posnemal svojega slavnega prednika Karla Velikega, se je menda spomnil, da je nekdanji grof le naslov "meranskih" ali "hrvaško-dalmatinskih vojvodov," pravi vladarji so bili ogrski kralji. Toda da vidi se, kako so se počasi snovale vezi, ki naj bi jim utrdile oblast in vpliv med Jugoslavlani.

Taka prilika je bila tretja križarska vojska (1189—1191). Cesar Friderik je peljal svoja vojna krđela po suhem preko Bosne in Macedonije v Azijo. Delovanje drugih vojvodov Meranskih, Otona VII. in VIII., ki sta nasledovala Henrika, je bilo namenjeno za drugimi cilji. Za svojo posest na Slovenskem se niso mnogo brigali. Kranjska in istrska mejna grofija pa je zopet prešla na ak-

iskali zaslonbe pri mogočnem nemškem cesarju. Obljubili so mu celo pomožne čete, ako bi hotel zajeti Carigrad. Srbi so mu imeli dati 20,000, Bolgari 40,000 mož. Pogajanja z njimi pa je vodil Bertold, vojvoda Meranski. V Nišu je sklenil najprej rodbinsko zvezo s Stepanom Nemanjo, velikim županom srbskim in njegovim bratom Krešimirom (Crazimer) (23. julija 1189). Obljubil je namreč Stefanovemu sinu To-lhu dati svojo hčer za ženo. Na praznik sv. Jurija prihodnjega leta je imelo srbsko poslanstvo priti po mlado knežino v Istro. Meseca novembra se je Bertold pogajal z Nemanjem ob vходу v balkanske soteske zaradi pomnožnih čet in tudi še v zimskih mesecih je bil večkrat posredovalec med njim in cesarjem. A zdi se, da pogajanja niso privedla do uspeha. Brez srbsko-bolgarske vojske je Bertoldova truma prekorčila Helespont. Vojvoda se je odlikoval še v mnogih bojih in udeležil obleganja trdnjave Akon. Toda že leta 1190. se je vrnil domov, ne da bi videl svete dežele. Cesar Friderik je gotovo zato poveril pogajanja s Srbi istrske-mu mejnemu grofu, ker je bil zmožen slovanskega jezika in pa, ker je bil določen za bodočega vojvoda jugoslovanskemu ozemlju, ki se je imelo pridobiti nemškemu cesarstvu.

Slava andeške rodbine ni dolgo trajala. Bertoldu IV., ki je umrl leta 1204., je sledil v mejni grofiji istrski in na slovenskih posestvih Henrik IV. A vladal je komaj štiri leta, ko ga zadene strašen udarec. Osumljen je bil, da je skrivno umoril nemškega cesarja Filipa. — Za rimsko cesarsko krono sta se namreč po smrti Henrika VI. sina mogočnega Friderika, l. 1197. pogajala dva tekmeča, Filip iz Štaufovske rodbine in Oton Bavarski. Filip je dobil na Nemškem premoč in bi bil gotovo svojega nasprotnika popolnoma izpodrinil, da ga ni grof Oton iz Witelshbacha leta 1208. v Bambergu zavratno umoril. Vse se je zgrajalo nad tem strašnim zločinom. Javno mnenje je obdolžilo tudi andeško rodbino, da je z morilecem v zvezi. Henrik, mejni grof istrski, in njegov brat Ekbert, škof bamberski, sta morala naglo bežati na Ogrsko k svojemu svaku, kralju Andreju II., da si rešita življenja. Vso njuno lastnino in njune fevde pa je cesar Oton IV. zaplenil. Toda obsodba je bila krivična. Novejši zgodopisci so vsi tega mnenja, da se nobeden imenovanih grofov ni udeležil zarote proti Filipu, ker nista imela nikakega poviča mo biti sovražna, niti nista mogla pričakovati kakega dobička od njegove smrti. Zato je tudi andeška rodbina polagoma zopet prišla v milost pri nemškem cesarju. Leta 1211. je dobil Henrik IV. zopet Istro in Kranjsko mejno grofijo in vsa rodbinska posestva na Slovenskem. Srečujemo ga v Kamniku in Slovenjega Gradca, ali pri akvilejskem patriarhu Bertoldu, njegovemu bratu. Bavarski samostan Dieben, kateremu so bili andeški grofi zavetniki, je dobil za njegove vladne obsežne posestva pri nas.

Leta 1228. je Henrik umrl brez potomcev. Njegova žena Sofija Višnjegorska je po so-progovni smrti z rodbinskimi premoženjem napravila mnogo pobožnih in dobrodelnih ustanov pri cerkvah in samostanih, pa je kmalu zapustila svet in umrla kot redovnica v admontskem samostanu. Delovanje drugih vojvodov Meranskih, Otona VII. in VIII., ki sta nasledovala Henrika, je bilo namenjeno za drugimi cilji. Za svojo posest na Slovenskem se niso mnogo brigali. Kranjska in istrska mejna grofija pa je zopet prešla na ak-

vilejske patriarhe. Ko so z Otonom VIII. izumrli moški potomci andeške rodbine (l. 1248) je preostala še Agneza kot dedinja vsega premoženja. Zato so jo snubili Babenberžani in Španhajmi, dokler se ni koroškemu vojvodu Ulriku III. posrečilo, z njeno roko dobiti tudi bogata andeška posestva v svojo oblast.

Trajen spomenik je podedovala od te rodbine kranjska dežela, namreč svoj grb. Andeški grb kaže orla, ki ima razproštrte peruti in na desno stran obrnjeno glavo. Ista podoba se kaže na pečatih. V grbu Otona VII. je nad orlom še upodobljen lev, ki koraka na desno. — V kranjskem grbu je imel orel preko prsi in peruti še pas v belo-modro-rdeči barvi. Leta 1463. je cesar Friderik III. hotel kranjske stanove odlikovati in jim je dovolil, da smejo mesto bele barve rabiti zlato in orlu postaviti na glavo cesarsko krono. Tak je ostal grb do leta 1848, ko je vlada dovolila, da smejo zopet rabiti prvotne barve: belo-modro-rdeče.

(Dalje prihodnjic)

* Zvezna vlada je začela z novo kampanjo, da banke dajejo večji kredit.

Fantički so našli denar in zapravljali

Tacoma, Washington, 16. septembra. Štirje fantički v bližnjem mestu Pullupy so našli v neki vreči pod neko hišo \$6,000. Oh, in kako zna mladina zapraviti denar! Mesto kmalu ne bi imelo dosti sladoleda, candya, sakerjev, cigaret, jopichev in gledališč, da si jih dečki ne bi privoščili. Fantički so stari od 12 do 16 let. Ko je policija zvedela, da so fantički kupili tudi dva avtomobila in da zapravljajo denar kot Rockefeller, jih je prijel. Pri njih so dobili še \$3,200, drugo so v par dneh zapravili. Denar so našli, ko je eden izmed dečkov splezal pod hišo za svojim zajem. Denar je last nekega starega zakonskega para!

Spalna bolezen zahtevala pet novih žrtev

St. Louis, Mo., 16. septembra. Dasi zdravstvene oblasti poročajo, da se spalna bolezen ne širi več z isto naglico kot v začetku, pa je večeraj zopet umrlo 5 bolnikov za spalno boleznijo, tako da znaša število skupnih žrtev že 145. Vsega skupaj je bilo od konca julija sporečenih 805 slučajev spalne bolezni.

Zdravniki v Georgiji zahtevajo plačo naprej

McRae, Georgia, 16. septembra. Zdravniki v Talfar county so v taki revščini in stiski, ker bolniki ne plačujejo računov, da so sklenili, da zanaprej mora sleherni bolnik za vsak obisk plačati vnaprej.

Spisal Lewis Wallace:

Ben-Hur

Po zasekah, pečinah, čez ledenike, preko vrhuncev, ki so se zdeli, da štrlijo do zvezd, sem si utiral pot do bajnokrasnega jezera Lang Tso, ki spi pod vnožjem Tise Gangre, Gurle in Kailas Parbota, ki dvigajo svoje z večnim snegom ovenčane vrhove proti solne. Tjakaj v središču zemlje, kjer izvirajo reke Indus, Ganges in Brahmaputra, ter se izlivajo vsaka v drugo smer; kjer si je človeštvo postavilo prvo bivališče in se ločilo, da bi napolnilo svet, ko je ostavilo matico mest Balk kot pričo tega velikega dogodka; kjer vabijo narava s svojimi prvotnimi razmerami, s svojo varno neizmernostjo modrijana in izgnanca ter obeta prvemu samotu, a drugemu varnost, tjakaj sem se odpravil, da bi tam sam z Bogom, molitvijo in postom pričakoval smrti.

Iznova mu je upadel glas in koščne roke so se mu od zana sa sklenile.

"Neke noči sem hodil ob obrežju jezera in govoril prisluškajoči tihini: 'Kdaj pride Bog po svojo lastnino? Ali ni odrešenja zame?' Nenadoma je pričela iz vode žareti drhteča luč; kmalu nato je izšla zvezda, se pomikala proti meni in mi obstala nad glavo. Njen sijaj me je omamil. Ko sem ležal na tleh, sem začul neskončno nežen glas: 'Tvoja ljubezen je zmaga la. Blagor ti, sin Indije! Odrešenje je blizu. Z dvema drugima iz daljnih krajev zemlje boš videl Odrešenika in pričal, da je prišel na svet. Jutri zavana vstani in jima pojdi naproti; in zaupaj z vsem srcem Duhu, ki te bo vodil.'

"In od tistega časa je bila zvezda ipri meni; potemtakem sem vedel, da mi je Duh pred očmi. In zjutraj sem odpotoval v svet po poti, ki sem po njej dopel semkaj. V gorski razpoki sem našel zelo dragocen kamen, ki sem ga prodal v Burdvaru. Skozi Lahoro, Kabulo in Jezdo sem dospel v Ispahan. Tam sem si kupil velbloda in prispel z njim, ne da bi čakal karavane, v Bagdad Sam sem potoval in brez strahu, kajti Duh je bil z menoj in je še zdaj z mano. Kakšno čast smo doživeli, o brata! Izvoljeni smo, da bomo gledali Odrešenika, govorili z njim in se mu poklonili.

"Dovršil sem."

Peto poglavje

Živahnemu Grku so priklopili iz ust izrazi radosti in čestitaja; nato je izpregovoril Egipčan z značilnim dostojanstvom: "Želim ti vse najboljšje, brat. Mnogo si pretrpel in vesel sem tvoje zmage. Ako vama je obema všeč, da me slušata, vama povem zdaj, kdo sem in kako sem bil poklican. Počakajta me trenotek."

Odšel je ven in se ozrl po velblodih; vrnil se je, sedel na prejšnje mesto.

"Vajine besede, brata, so bile od Duha," je dejal na početku; "in Duh mi je dal, da jih razumem. Govorila sta o svoji domovini; v tem je bila velika syzha, ki vama jo hočem pojasniti; toda da bo moja razlaga popolna, mi dovolita, da govorim najprej o sebi in svojem narodu. Jaz sem Baltazar iz Egipta."

Zadnje besede je izgovoril mirno, toda tako častitljivo, da sta se oba poslušalca priklonila govorniku.

"Moj narod se odlikuje z marsičim, kar bi vama lahko navedel tukajle," je nadaljeval; "toda zadovoljil se bom zgolj z eno njegovo odlično lastnostjo. Z nami se je pričela zgodovina. Mi

smo bili prvi, ki smo ohranili častu zgodovinske dogodke v zapislih. Zategadelj nimamo ustnega izročila; namesto pesnitev pa vam nudimo dejstva. Na pročelja palač in svetišč, na obeliske, na notranje zidove grobov smo pisali imena svojih kraljev in njihova dela; nežnemu papyru smo zaupali modrost svojih ved, o Gašper; starejši ko svete knjige kraljev kitajskega naroda ali knjige Sidarte, sina krasne Maje; starejši ko Geneza Hebrejca Mojzesa — najstarejši človeški zapiski so spisi našega prvega kralja Menesa." Počakal je nekoliko, uprl svoje velike oči prijazno v Grka in spregovoril: "O Gašper, kdo je učil grške učitelje v zgodnji dobi?"

Grk se je s smehom priklonil. "Po teh zapiskih," je nadaljeval Baltazar, "vemo, da so prišli naši predniki od Vzhoda, iz pokrajine, kjer izvirajo tri svete reke, iz osredja zemlje, iz starega Irana, ki si o njem govoril, o Melhior, in prinesli s seboj zgodovino sveta pred vesoljnim potopom in zgodovino o vesoljnem potopu samem, kakor so jo bili izročili Arijem sinovi Noetovi, in nauk o Bogu, Stvarniku in početku sveta, kakor tudi nauk o duši, ki je neumrljiva kakor Bog sam. Ko dovršimo dolžnost, ki nam sedaj kliče, vama bom pokazal, če bosta hotela iti z menoj, sveto knjižnico naših svečnikov; med drugimi tudi knjigo o smrti, ki je v njej obred, ki se ga mora duša držati, ko se odpravi po smrti na pot k sodbi. Ideji o Bogu in neumrljivosti duše sta bili prenešeni čez pušča vo Mizraimu in po njem na bregove Nila. Bila sta tedaj v svoji čistosti lahko umljivi, kakor je lahko umljivo vse, kar je namenil Bog v našo srečo; tako je bilo tudi prvo bogoslužje — pesem in molitev povsem naravni za veselo, upajočo dušo, ki ljubi svojega Stvarnika."

Tukaj je dvignil Grk roke in vzkliknil: "Oh, razsvetljenje v meni se poglablja!"

"In v meni tudi!" je dostavil Hindu z enako vnemo.

Egipčan ju je dobrohotno opazoval, nakar je nadaljeval:

"Vera ni nič drugega ko zakon, ki veže človeka s Stvarnikom; dokler je čista, ima zgolj te sestavine — Boga, dušo in spoznanje med njima; iz tega izhajajo v svrhu dejanskega življenja molitev, ljubezen in nagrada. Ta zakon, kakor vse druge, ki izvirajo od Boga, n. pr. zakon, ki veže zemljo k solncu, je ustvaril njegov Stvarnik v početku. Tako vero, brata, je imela prva družina; taka je bila vera našega očeta Mizraima, ki ni mogel biti slep za formulo stvarjenja, ki se ne da nikjer tako dognati, kakor v prvem verovanju in najzgodnejši molitvi. Popolnost je Bog; preprostost je popolnost. Prekletstvo nad preklestvom je to, da ljudje ne marajo resnic, kakršna je ta."

Govornik je umolknil, kakor da bi preudarjal, kako naj bi nadaljeval.

"Mnogo narodov je ljubilo sveto vodo Nila," je govoril dalje: "Etiopce, Pali-Putra, Hebrejce, Asirece, Perzijce, Macedonce, Rimce; sleherni od njih razen Hebrejcev je v tej ali oni dobi gospodoval nad njim. Tolikraten pritok in odtok narodov je ponaril staro Mizraimovo vero.

Dolina palm je postala dolina bogov. Najvišje Bitje so ločili v osem oseb, katerih vsaka posebej je neko stvariteljsko načelo, a nad vsemi je Amon-Re. Potem so si izmislili boginji Isido in Osirido in njuno družbo, ki predstavlja vodo, ogenj, zrak in druge naravne sile. To se je še nadalje pomnoževalo, tako da smo imeli drugo vrsto, ki so jo določale človeške lastnosti, kakor so moč, znanost, ljubezen in slično."

"In v vsem tem je tičala stara neumnost!" je vzkliknil Grk zanosno. "Le nedosegljive stvari ostanejo, kakor so nam izročene."

Egipčan se je priklonil in nadaljeval:

"Še nekoliko, brata, še nekoliko, preden preidem nase. Tisto, k čemur spemo, se bo zdelo vse svetlejšje ob primeri s tem, kar je in kar je bilo. Zapiski poročajo, da je Mizraim našel Nil v oblasti Etiopcev, ki so se od tam razkropili po afriški puščavi; bili so narod bogatega umišljivega duha, z vsem srcem vdan čaščenju narave. Pesniki Perzijec je daroval solncu kot najpopolnejši prispodobni svojega boga Ormuzda; pobožni otroci daljnega Iztoka so izrezavali svoja božanstva iz lesa in slonove kosti; toda Etiopce si je pomirjeval dušo, ne da bi bil znal pisati, brez knjig in kakršnekoli umetnosti, s čaščenjem živali, ptic in žuželk. Posvetil je mačko bogu Re-u, bika Isidi in hrošča Ptahu. Dolgotrajna borba proti njihovi sirovi veri se je končala s tem, da so jo sprejeli kot novo državno vero. Potem so nastali mogočni spomeniki, ki pokrivajo porečje in puščavo, obeliski, labirinti, piramide in kraljevski grobovi, pomešani z grobovi krogodilov. Tako nizko, o brata, so padli arijski sinovi!"

Tu je Egipčana prvič minila hladnokrvnost; dasi mu je ostalo lice nerazburjeno, mu je glas oslabel.

"Nikar ne prezirajta preveč mojih rojakov," je prišel iznova. "Saj niso vsi pozabili Boga. Trenotek prej sem rekel, kakor se nedvomno spominjata, da smo zaupali papyru vse skrivnosti svoje vere razen ene; o tej vama bom sedaj govoril. Nekoč smo imeli za kralja nekega faraona, ki je dovoljeval vsakovrstne izpremembe in dopolnitve. Da bi ucvrstil novo vladavino, si je prizadeval, da bi stare navade v ljudstvu povsem zatrl. Tedaj so živeli pri nas Hebrejci kot sužnji. Držali so se svojega Boga; ko niso mogli več prenašati neznoznega preganjanja, so se osvobodili na način, ki ga ne bo mogoče nikoli pozabiti. Zdaj govorim po zapiskih. Mojzes, ki je bil sam Hebrejec, je prišel h kraljevi palači in prosil, da bi smeli sužnji, ki jih je bilo tedaj več milijonov, oditi iz dežele. Prošnja je bila sestavljena v imenu Gospoda Boga, kralja Izraelcev. Faraon je prošnjo odklonil. Slušajta, kaj se je zgodilo nato. Najprej se je spremenila vsa voda v jezerih in rekah kakor tudi v studenih in posodah v kri. Kralj je ostal neizpros. Prišle so žabe in pokrile vso deželo. Faraon je ostal trd. Tedaj je vrigel Mojzes pepela v zrak in kuga se je polastila Egipčanov. Nato je poerkala Egipčanom vsa živina, a Hebrejcem ne. Kobilice so požrle vse zelenje v dolini Nila. Opoldne je nastala pri belem

dnevu taka tema, da svetilke niso svetile. Naposled so ponoči pomrli vsi egipčanski prvorojenci; niti faraonovo dete ni ušlo smrti. Tedaj je kralj odnehal. Ali ko so Izraelci odšli, je udaril s svojo vojsko za njimi. V zadnjem hipu se je morje razdelilo na dvoje, tako da so begunci ušli po suhem. Ko so nato zasledovali planji v plitvino za njimi, so valovi prihrumeli nazaj in zalili konje pešce, vozniške in kralja. Govoril si o razodetju, Gašper —"

Grku so se zasvetile modre oči.

"Slišal sem to zgodbo od Juda," je vzkliknil. "A ti jo potrjuješ, Baltazar?"

"Da, a iz mojih ust govori Egipt, ne Mojzes. Jaz razlagam marmor. Svčenci tistega časa so pisali po svoje, čemur so bili priča, a razodetje je ostalo živo. Tako prehajam na edino skrivnost, ki je njo napisali. V naši deželi, brata, smo imeli od tistih časov nesrečnega faraona neprestano dve veri — zasebno in javno: vero v mnogo bogov, ki so jo izpovedovali navadni ljudje, in vero v enega Boga, ki so jo gojili le svečniki. Brata, veselita se z menoj! Vsa preseljevanja narodov, vsa mučilna sredstva kraljev, vse iznajdbe sovražnikov, vse izpremembe časa so bile brezupne. Kakor kal pod goro, ki tako svojega časa, je živela slavna Resnica: in sedaj — sedaj je napočil njen čas!"

Izčrpano teb Hinda je zadrževalo od sladkosti in Grk je vzkliknil:

"Zdi se mi, da še pustinja prepeva."

Egipčan je srknil iz zraven le-

DR. CARLSON

vaš zobozdravnik

želi vidite vas v njegovih povečanih in nanovo preurejenih zobozdravniških prostorih

6402 St. Clair Ave.

Dajte vaše zobe preiskati še danes, predno se cene zvišajo. Cena za zobe zdreti z plinom \$1. — "Plates" in "bridge work" po cenah, ktere boste lahko plačali.

DR. J. P. PATTERSON
ki je bil 11 let na St. Clair Ave. se sedaj nahaja z menoj ter bi rad zopet videl svoje stare prijatelje in pacijente v njegovih novih prostorih.

6402 St. Clair Ave.

The New Fashion Dry Cleaners

ENODNEVNA ČISTILNA POSLUGA

BRATJE KOVAC

lastniki

15621 Waterloo Rd.

Kenmore 3100

Sedaj je čas, da si preskrbite dober premog. Pokličite

SEDMAK

6506 St. Clair Ave.

Henderson 1920

THE ARCO COAL CO.

8015 Aetna Rd.

Michigan 4010

Najboljše vrste premog in coka. V kosih, brez dima \$5.95, \$6.75. Zastopnik: J. Dolgan, 1127 E. 60th St.

žečega mehu požirek vode in je nadaljeval:

"Rodil sem se v Aleksandriji iz knežjega in svečeniškega rodu in odgojili so me mojemu stanu primerno. Toda zelo zgodaj sem postal nezadovoljen. Eden vsiljenih mi verskih nauk je učil, da se prične duša takoj po smrti in strohnuti telesa razvijati kakor prej, od najnižje stopnje do človečnosti, ki je najvišje in zadnje življenje, in to ne glede na posmrtnikovo pozemsko delo in nedelo. Odkar sem slišal o kraljestvu luči pri Perzijcih, o njihovem raju, ki leži onstran mostu Kinevata, kamor pridejo le dobri ljudje, me je to premišljanje neprestano mučilo; mučilo me je tako zelo, da sem podnevi kakor ponoči premišljal in primerjal ideji večnega preseljevanja in večnega življenja v nebesih. Če je Bog, kakor me

je učil moj učitelj, pravičen, čemu ni potem nobene razlike med dobrim in zlim? Na zadnje mi je postalo jasno in gotovo, postalo mi je krona zakona, ki sem iz njega izvajal čisto vero, da je smrt le hip ločitve, ki se v njem hudobneži izgubijo ali prepustijo samim sebi, a verniki vstanejo v višje življenje; ne v nirvano, ki jo uči Budha, ali v brezdelni počitek, ki ga oznanjuje Brahma, o Melhior; tudi ne v boljši položaj v peklu, ki ga olimpijska vera dovoljuje le v nebesih, o Gašper; temveč v življenje, tvorno življenje, veselo, vedno življenje pri Bogu! To odkritje me je privedlo do novega preiskavanja. Čemu naj bi bila Resnica še nadalje skrivnost v sebično uteho svečenstvu? Povoda za prikrivanje resnice, ni več. Modroslovje nam je prineslo vsaj strpljivost. V Egiptu

smo imeli Rim namesto Ramzesa. Nekega dne sem se dvignil v Bruheju, najsičajnejšem in najobljudenejšem delu Aleksandrije in pridigal. Vzhod in Zpad sta mi dala poslušalcev. Učenci visokih šol, ki so bili na poti v knjižnico, svečeniki iz Serapejona, postopači iz Muzeja, nadziralci dirkalnih tekem, kmetje iz Rakotisa — cela množica — se je ustavila, da bi me poslušala. Pridigal sem o Bogu, duši, pravici in krivici, nebesih in plačilu za krepkosto življenje. Tebe, Melhior, so kamenjali, a moji poslušalci so se spočetka čudili, a nato smejali. Poskušal sem iznova; obsuli so me s porogami, smešili mojega Boga in potemlili moja nebesa s posmehovanjem. Da ne bi tratil po nepotrebnem časa, sem jim izginil izpred oči."

(Dalje prihodnjič)

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

KI JE DANES

EDINA

SLOVENSKA

UNIJSKA

TISKARNA

V CLEVELANDU

Aug. Kollander Co.

(poprej Mihelich Co.)

6419 St. Clair Ave.

v Slovenskem Narodnem Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekmorske parnike;

POŠILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah;

IZDELUJE vsakovrstne notarske listine, kakor: izjave, kupne pogodbe, pooblastila in testamente.

CENE ZMERNE, POSTREŽBA TOČNA, POSLUŽITE SE TEGA SLOVENSKEGA PODJETJA